

Udskriftsdato: 31. december 2025

KEN nr 9751 af 02/05/2002 (Historisk)

**Ankestyrelsens principafgørelse C-23-02 om forbrugsgoder -
synshandicappet - taleprogrammer og scanner med tilhørende program -
computer med standardtilbehør - kommunikationsbehov - aktivitetsniveau
- hjælpemidler**

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 350449-01

Ankestyrelsens principafgørelse C-23-02 om forbrugsgoder - synshandicappet - taleprogrammer og scanner med tilhørende program - computer med standardtilbehør - kommunikationsbehov - aktivitetsniveau - hjælpemidler

Resume:

En yngre blind mand fandtes berettiget til hjælp til anskaffelse af særlige informationsteknologiske hjælpemidler i form af skærmlæseprogram Jaws, Infovox taleprogram, scanner med tilhørende scannerprogram og opsætning til brug for taleprogrammet.

Ansøgeren fandtes endvidere berettiget til hjælp til køb af computer med Windows, modem, printer og Office 97-pakke med 50% egenbetaling.

Ankestyrelsen fandt, at ansøgerens varige nedsættelse af funktionsevnen som følge af hans synshandicap i væsentlig grad ville kunne afhjælpes og den daglige tilværelse kunne lettes ved det ansøgte udstyr.

Ankestyrelsen vurderede, at det ansøgte i væsentlig grad ville kunne afhjælpe ansøgerens kommunikationsbehov, selv om han ikke havde et højt udadrettet aktivitetsniveau. Ved denne vurdering tog Ankestyrelsen formålet med hjælp efter lov om social service og den generelle samfundsudvikling i betragtning, herunder særligt udviklingen indenfor de teknologiske hjælpemidler.

Kassation:

Der er kommet nye regler på området

Kassationsdato:

30-04-2010

Love:

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 844 af 24. september 2001 - § 97, stk. 1, nr. 1, § 97, stk. 1, nr. 2, § 97, stk. 2, nr. 4 og § 98

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 979 af 1. oktober 2008 - § 113, stk. 1 og § 112, stk. 1

Sagsfremstilling:

Sagen drejede sig om en yngre mand, der var blevet blind som følge af kronisk øjenbetændelse. Før han mistede synet, havde ansøgeren været beskæftiget som informatikassistent. Han havde fra kommunen fået stillet en notatbåndoptager og en lydbåndoptager til rådighed.

Instituttet for Blinde og Svagsynede ansøgte på ansøgerens vegne amtskommunen om en multimedia PC med Windows, et skærmlæseprogram Jaws, et Infovox taleprogram, en scanner med scannerprogram omnipage, et modem, en printer, en Office 97-pakke og opsætning til brug for taleprogrammet.

Som begrundelse for ansøgningen var det bl.a. anført, at ansøgeren trods sit synshandicap fortsat ønskede at leve et selvstændigt og aktivt liv med størst mulig uafhængighed af seendes bistand.

Videre var det i ansøgningen anført, at skærmlæseprogrammet Jaws gjorde det muligt at få læst PC-skærmens tekst op ved hjælp af syntetisk tale. Herved kunne ansøgeren benytte tekstbehandlingsprogram,

kartotek, kalender, regnemaskine, orientere sig i en scannet tekst, gå på internet via modem, e-mail m.m. Hermed kunne ansøgeren på egen hånd genoptage sin personlige korrespondance. Han ville kunne oprette adressekartoteker, holde styr på egen kalender, skrive indkøbssedler og tage notater. Ansøgeren ville kunne oprette sin egen samling af madopskrifter. Det ville ligeledes være muligt for ham at abonere på elektroniske bøger og opslagsværker.

Tekstscanneren ville gøre det muligt på egen hånd at orientere sig i modtaget post og anden trykt tekst. Det ville give ansøgeren en større uafhængighed og mulighed for at opretholde sit eget privatliv. Datakommunikation via modem ville give ansøgeren informations- og kommunikationsmuligheder, der ellers ikke ville kunne stilles til rådighed for en blind, f.eks. aktuelle avisartikler, informationssøgning, information fra det offentlige m.m.

Efter rådgivning fra Hjælpemiddelcentret meddelte amtskommunen afslag på det ansøgte med den begrundelse, at ansøgerens kommunikationsbehov skønnedes at være opfyldt med udlån af lydbåndoptager og notatbåndoptager. Ansøgerens aktivitetsniveau skønnedes ikke at være af et så betydeligt omfang, så der ved bevilling af computer ville være tale om en væsentlig grad af afhjælpning eller en væsentlig lettelse i den daglige tilværelse. Ansøgeren skønnedes at være med i personkredsen, som havde et kommunikationshandicap, som kunne afhjælpes med særlige informationsteknologiske hjælpemidler, men behovet for at kommunikere kunne afhjælpes uden brug af specialprogrammer eller andet særligt tilbehør til en computer.

Ansøgeren påklagede amtskommunens afgørelse til nævnet, og Dansk Blindesamfund, som var indtrådt i sagen, uddybede anken.

Ved sin afgørelse fandt nævnet, at ansøgeren ikke havde ret til støtte til computer med scanner, modem og printer samt programmer.

Begrundelsen var, at der ydes støtte til hjælpemidler efter § 97 i lov om social service, når hjælpemidlet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne, i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet, eller er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

Nævnet lagde til grund, at kommunen havde udlånt en lydbåndoptager og en notatbåndoptager til ansøgeren.

Nævnet lagde vægt på, at ansøgeren ud fra de foreliggende oplysninger ikke havde et højt udadrettet aktivitetsniveau. Det var oplyst, at ansøgeren ønskede at bruge computer til vidensindsamling, korrespondance, underholdning, finansielle transaktioner, indkøb m.v., samt til at systematisere og arkivere data på en tilgængelig måde.

Nævnet fandt ikke, at de ansøgte synskompenserende hjælpemidler ville være en så væsentlig afhjælpning af ansøgerens nedsatte funktionsevne eller lettelse af hans dagligdag, at der var tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte amtskommunens afgørelse.

Nævnet bemærkede, at hvis ansøgerens aktivitetsniveau ændredes, havde han mulighed for igen at søge amtskommunen om støtte.

Dansk Blindesamfund påklagede for ansøgeren nævnets afgørelse til Ankestyrelsen og anførte bl.a. i klagen, at man i Dansk Blindesamfund mente, at sagen var af principiel betydning. Det bærende argument i nævnets afgørelse var argumentet vedrørende aktivitetsniveauet. Der var således etableret den sammenhæng i argumentationen, at EDB-hjælpemidler ikke i væsentlig grad kunne afhjælpe følgerne af et alvorligt synshandicap, hvis man ikke havde et højt aktivitetsniveau.

I Dansk Blindesamfund mente man, at denne argumentation så at sige bed sig selv i halen, idet ansøgeren jo netop havde søgt EDB-hjælpemidler i et forsøg på at kunne leve et mere aktivt liv på trods af sit synshandicap. En forudsætning for at leve et aktivt liv var samtidig muligheden for at kunne kommunikere på lige fod med andre borgere.

Videre var det anført, at EDB-hjælpemidler gav blinde og stærkt svagsynede mulighed for at kommunikere i ordets bredeste betydning uden behov for assistance fra andre og gav derudover mulighed for at holde sig orienteret om samfundslivet på en måde, der tidligere ikke havde været til rådighed for borgere med et alvorligt synshandicap.

Ansøgeren var en forholdsvis ung mand, der ville kunne få udbytte af de ansøgte EDB-hjælpemidler i mange år fremover. Et forhold, som ville få den allerstørste betydning for, at ansøgeren selv kunne træffe beslutninger og få indflydelse på sin fremtidige tilværelse.

Videre var det i klagen anført, at man i Dansk Blindesamfund var af den opfattelse, at man ved administrationen af §§ 97 og 98 i lov om social service skulle erindre, at bevillinger af EDB-udstyr til synshandicappede var pålagt en ganske væsentlig egenbetaling for brugeren. Der var alene tale om, at det offentlige ydede støtte til den merudgift, der fulgte af synshandicappet. Intentionen med lovgivningen var således ikke at overkompensere den synshandicappede borger, men at yde støtte, således at den synshandicappede borger fik samme muligheder for at få adgang til netværkssamfundet som andre borgere. Denne bevillingspraksis var også slået igennem i amtskommunerne i det øvrige land, hvor EDB-hjælpemidler blev betragtet som nødvendig kompensation for den synshandicappede borger.

I nærværende sag forekom det således Dansk Blindesamfund, at nævnet henholdt sig til en restriktiv praksis, der for længst med ikrafttræden af lov om social service den 1. juli 1998 var forladt i de øvrige nævn. Når nævnet i sin begrundelse for afgørelsen anførte, at de ansøgte synskompenenserende hjælpemidler ikke ville være en så væsentlig afhjælpning af ansøgerens nedsatte funktionsevne eller lettelse af hans dagligdag, at der var tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte amtskommunens afgørelse, forekom det Dansk Blindesamfund, at nævnet i alt for høj grad havde tillagt begrænsningen i nævnets kompetence ifølge § 69 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område vægt.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af, hvorvidt ansøgeren var berettiget til støtte til det ansøgte EDB-udstyr i henhold til §§ 97 og 98 i lov om social service.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt, at ansøgeren var berettiget til hjælp til anskaffelse af særlige informationsteknologiske hjælpemidler i form af skærmlæseprogram Jaws, Infovox taleprogram, scanner med tilhørende scannerprogram og opsætning til brug for taleprogrammet efter § 97, stk. 2, nr. 4, jf. stk. 1, nr. 1-2, i lov om social service sammenholdt med § 2, stk. 2, nr. 4, § 2, stk. 3, og § 1, stk. 1, i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 123 af 19. februar 1998 om ydelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter servicelovens §§ 97 og 98.

Ankestyrelsen fandt endvidere, at ansøgeren var berettiget til hjælp til køb af computer med Windows, modem, printer og Office 97-pakke med 50% egenbetaling efter § 98, stk. 1, jf. stk. 4, i lov om social service og § 19, stk. 1, i ovennævnte bekendtgørelse.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen til grund, at ansøgeren grundet sin varigt nedsatte fysiske funktionsevne som følge af sit synshandicap var omfattet af den personkreds, der er berettiget til hjælp efter hjælpemiddel- og forbrugsgodebestemmelserne i lov om social service. Det var således oplyst, at han var blevet blind som følge af kronisk øjenbetændelse.

Begrundelsen for afgørelsen var, at ansøgerens varige nedsættelse af funktionsevnen som følge af hans synshandicap i væsentlig grad ville kunne afhjælpes og den daglige tilværelse kunne lettes ved det ansøgte udstyr.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at ansøgeren ifølge sagens oplysninger ville benytte EDB-udstyret til at læse diverse indkommen post, systematisere madopskrifter, lave personlig korrespondance, egne notater samt benytte kalender o.s.v.

Ankestyrelsen vurderede herefter, at det ansøgte i væsentlig grad ville kunne afhjælpe ansøgerens kommunikationsbehov, selv om han ikke havde et højt udadrettet aktivitetsniveau. Ankestyrelsen tog ved denne vurdering formålet med hjælp efter lov om social service i betragtning. Formålet med hjælp efter loven er således at fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten. Videre tog Ankestyrelsen den generelle samfundsudvikling i betragtning, herunder særligt udviklingen indenfor de teknologiske hjælpemidler.

Ankestyrelsen noterede sig i øvrigt, at ansøgeren før han blev synshandicappet, havde arbejdet som informatikassistent, og han havde på nyblindekursus på Instituttet for Blinde og Svagsynede modtaget undervisning i brug af computer med synskompenserende udstyr.

Begrundelsen for, at ansøgeren var berettiget til hjælp til anskaffelse af skærmlæseprogram Jaws, Infovox taleprogram, scanner med tilhørende scannerprogram samt opsætning til brug for taleprogrammet uden egenbetaling var, at der var tale om særlige informationsteknologiske hjælpemidler, som i væsentlig grad kunne afhjælpe de varige følger af ansøgerens blindhed og i væsentlig grad lette hans daglige tilværelse.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at ifølge det i sagen oplyste gav skærmlæseprogrammet Jaws den synshandicappede mulighed for at afvikle grafisk baserede programmer under Windows, idet programmet gjorde det muligt for den synshandicappede at få oplæst teksten fra menuer og vinduer gennem et tilknyttet talesyntesystem.

Videre var det oplyst, at Infovox taleprogram var et program, der blev installeret i computeren. Herved blev det muligt gennem lydkortet og et skærmlæseprogram at få udtalt teksten, der var på skærmen.

Endelig gjorde scanneren med scannerprogram det muligt på egen hånd at orientere sig i modtaget post og anden trykt tekst.

Begrundelsen for, at ansøgeren var berettiget til hjælp til køb af computer med Windows, modem, printer og Office 97-pakke med 50% af købsprisen var, at computeren med modem, printer og det øvrige standardtilbehør sammen med det ansøgte specialudstyr fandtes i væsentlig grad at kunne afhjælpe de varige følger af ansøgerens blindhed og i væsentlig grad at lette hans daglige tilværelse, men at computeren m.v. måtte betragtes som et forbrugsgode efter servicelovens § 98, stk. 1, jf. stk. 4, samt § 1, stk. 2, 2. pkt., i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 123 af 19. februar 1998 om ydelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter servicelovens §§ 97 og 98.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at betingelsen i § 98, stk. 6, i lov om social service, jf. § 19, stk. 3, i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 123 af 19. februar 1998, hvorefter hjælpen omfatter den fulde anskaffelsespris, hvis forbrugsgodet på grund af den nedsatte funktionsevne udelukkende fungerer som et hjælpemiddel, ikke var opfyldt i ansøgerens tilfælde.

Den ansøgte computer med modem, printer m.v. havde således for ansøgeren en forbrugsgodeværdi, idet computerens anvendelsesmuligheder for bl.a. at lagre og genanvende data, afspilning af musik-CD, mulighed for adgang til at sende og modtage elektronisk post, samt adgang til internettet samt muligheden

for at udskrive tekst, der var færdigbehandlet på computeren, havde samme forbrugsgodeværdi for en synshandicappet som for en ikke-synshandicappet.

Ankestyrelsen var opmærksom på, at ansøgeren på grund af sit synshandicap ikke ville kunne benytte samtlige af computerens og printerens funktioner, men Ankestyrelsen fandt ikke, at dette kunne give anledning til en anden vurdering.

Ankestyrelsen ændrede således det sociale nævns afgørelse.